

Slovinsko 2008

Obsah:

Nudíte se v cizině? Pozvěte si taky kamarády...
Na obratníku kozorožce (Julské Alpy)
Cesta do hlubin Země (Jeskyňě Postojna, Predjamski Grad)
Malé velkoměsto (Lublaň)
Sever jižních moří (Portorož, Piran)

Tento text byl sepsaný pro pobavení a případnou inspiraci při cestování. Jste proto vítáni ho číst, tisknout, stahovat, používat k podpalování ohně a podobně. Jakékoliv šíření obsahu, ať již webem nebo jinak, vcelku nebo po částech, ale podléhá mému předchozímu souhlasu. Odkazovat na článek je možné na jeho domovskou adresu na webu ocikvideni.cz. Díky.

Nudíte se v cizině? Pozvěte si taky kamarády...

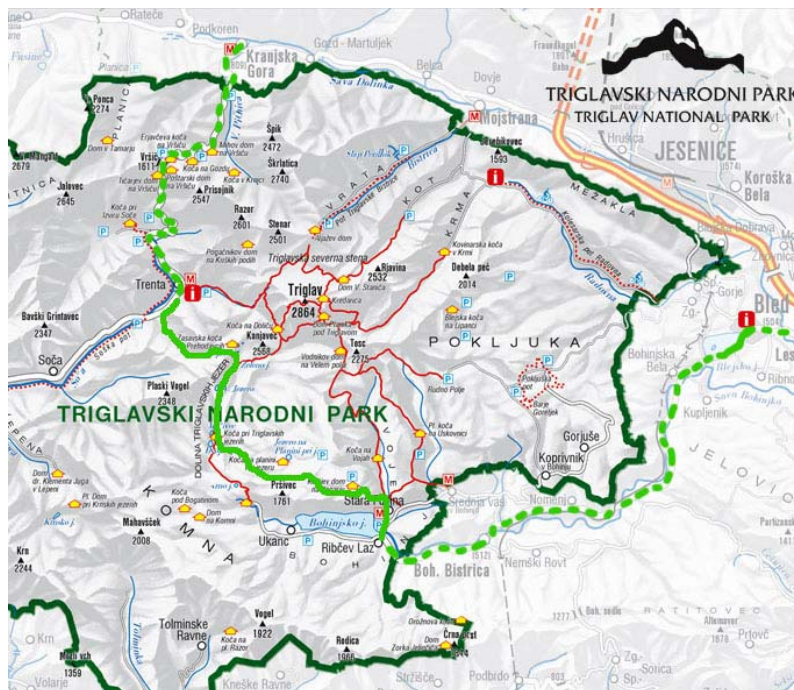
Občas, tak jednou za rok, vyrážím na cesty se skupinou kamarádek. Tentokrát se skoro nedalo mluvit o skupině, zůstaly jsme jen dvě – kromě mne se ještě nedala odradit spolehlivá Čoko. Požadavky tentokrát zněly na blízkou cizinu, ale pak jsme se přece jen vydaly přes několik hranic – vzdálenější kamarádka Vážka pracovala v Lublani (mohla tudíž poskytnout zajištění), ale už se měla brzy vrátit do Čech (takže bylo potřeba si pospíšet). Navíc vzkazovala, že se nudí a ať se kdo chce staví. Tak jsme ji vzaly za slovo.

Slovinsko je malá země u severního cípu Jaderského moře. Z pobřeží se jí nicméně podařilo urvat jen pár kilometrů; velký kus ukousnul přístav Terst, který si ponechala Itálie. Na severozápadní straně končí ve Slovinsku masiv Alp – v této oblasti se jmenují Julské a jsou z vápence. I zbytek země má spíše hornatý nebo alespoň kopcovitý charakter – snad také proto, že je celá položená na vápenci a tím rozrytá a proděravěná jak ementál. Přesto nicméně nepostrádá množství vodních toků. Rovinatá část krajiny je obdělávaná, vesměs malými farmami, zbytek je porostlý lesy, ve kterých tvoří velký podíl buk.

Většinu své historie bylo Slovinsko součástí habsburského panství. Čechům je proto dosti blízké, tak jako většina bývalého Rakouska-Uherska – je tu podobná struktura měst a vesnic, vzhled veřejných budov a podobně. Po válce se Slovinsko stalo součástí bývalé Jugoslávie, nikdy ale neneslo dobře, že v ní plní roli zdroje peněz pro rozvoj zaostalejších oblastí typu Bosna a Hercegovina. Z rozpadající se federální lodi pak uniklo jako první a bez velkých ztrát. Z bývalých východních států je chápáno jako jedna z nejrozvinutějších zemí. Pořád mi ale připadá trochu divoká, snad kvůli těm lesům a jeskyním.

Na obratníku kozorožce

Naše cesta tentokrát (pro mne) nezvykle nezačala na letišti, ale dlouhou cestou „nočním tunelem“, kdy si nás hromadná doprava přesypávala z jednoho dopravního prostředku do druhého. Když vystupujeme v Jesenici, svítá. Je ráno 13.9.2008.

Slovinsko je jeden z těch států, kde neumějí používat normální jízdní řády, mají jen seznam cílových stanic a časy odjezdu do příslušné lokality. Zorientovat se v takto informačně chudých tabulkách je poněkud náročné. Ale nakonec jsme úspěšně po jednom přestupu zakotvily ve správném spoji. Autobus šplhal do hor a na nejvyšším bodě zastavil. Nějaký problém? Ne, jen čtvrt hodinová přestávka u Tičarjeva domu, boudy v horském sedle. Nebýt tu tolik mlhy, byly by tu asi hezké výhledy – takhle se krajina ukáže jen na vteřinku v mlžné díře.

Druhou stranou sedla jsme sjely dolů a chamtivě pozorovaly každý ztracený výškový metr, protože bylo jasné, že si ho později zase vyšlápeme. Vystoupily jsme v Trentě. Na tak malou vesničku tu mají úplně obrovské informační centrum – pochopitelně úplně prázdné, až na nás dvě, užívající si civilizace, než vlezeme do hor.

Cesta stále stoupá, jak procházíme vegetačními pásy. První je smíšený les s různými pohádkovými houbami (jen hříbek žádný...) a vodopádky na potoce. V jehličnatém pásu jsme překonaly něco, co by taky byl potok, kdyby mezi všemi těmi valouny byla aspoň místy nějaká voda. Nakonec převládly buky, nízké jen skoro na dosah. Mezitím si ovšem počasí ujasnilo plány a začalo pršet. Mimo stromy pak taky docela foukat. Situace se začala stávat poněkud problematickou.

„Co když ta chata nebude otevřená?“

„No, psali, že má být otevřená do konce září... ale uznávám, že v tomhle počasí tam moc lidí mít nebudou...“

„Ukaž mapu, máme nějakou jinou možnost?“

„Leda se vrátit do Trenty. A pokud se rozhodneme jít tam, měly bychom se otočit hned, jinak to do tmy nestihneme ani na slušnou cestu.“

„Zpátky? Hmmm, to je hloupý. Ale zase pokud dojdeme nahoru a bude zavřeno...“

„Musely bychom zkusit nějak přežít do rána...“

Pokračujeme dál.

Kousek louky a pak už stoupáme po skalním úbočí. Nemrzeme jen díky tomu, že je cesta tak náročná. Teplota je sice nad nulou, ale pozná se to jen z toho, že nikde není led – mokré oblečení a ostrý vítr nás intenzivně přesvědčují o polárních podmínkách. V téhle sibíri málem šlápnu na jeden z mých cílů zde – mloka černého. Evidentně je mnohem čilejší než já (a co že jsou ty výhody teplokrevných?), takže jediná fotka, kterou stihnu pořídit, je beznadějně rozmazaná. Čoko na mě nečeká, kvůli zimě ani nemůže, sama jsem za tu chvíli, co jsem se nehýbala, prochladla. Pokračuju dál.

Na větrem bičované planince stojí náš dnešní cíl – Zasavska koča. Malé boudičky byly zavřené, největší a nejbližší naštěstí ne, chatár to ještě nevzdal. Spadl nám kámen ze srdce, protože i když jsme šly natěško, na místní podmínky by naše vybavení nestačilo. Dokonce jsme v chatě ani nebyly samy. Čtyřlenná dámská skupinka horolezkyň celý večer přemýšlela, co sakra budou v tomhle počasí dělat, když na Triglav vylézt nepůjde. Nás to tolik nemrzelo, stejně

jsme si nebyly jisté, jestli to máme zkusit, a počasí rozhodlo za nás. Daly jsme si večeri a hukot vichru nás ukolébával ke spánku.

Ráno už teplota pod nulou je, jak nás přesvědčuje prvních několik kroků po zledovatělých kamenech. Ale aspoň už neprší, i když se pořád okolo nás válí mlha. Z jednoho z kotoučů se na nás vynoří stádo kozorožců. Nebojí se nás, ale kamarádit se nehodlají. O kousek dál zase vyplašíme z vyleženého pelišku

chudáka kamzíka. A do třetice se něco míhá mezi kameny – kolonie svišťů se dopásá před zimou, šmejdí a taky se perou. Hory jsou pusté, rostlin jen málo a orvaných větrem; ve spojení s vlhkem a mraky si připadám jako v pravěku.

Podél výrazného hřebene jsme sešly na Koču pri Triglavskih jezerih. Také byla ještě otevřená, i když se kromě nás žádní turisté nekonali. Neodolaly jsme a daly si palačinku. V teple. Pak jsme vyrazily na planinu Ovčarija. Poprvé jsem doopravdy viděla, jak vypadá krasové území. Údolí, které stoupá na všechny strany jako mísa a na jeho dně jsou další propadliny... a nebo

vrchní část. A ještě ke kravám – nikdy bych nevěřila, jaké jsou to horolezkyňe. I v úsecích cesty, kde jsem se držela rukama nohama, jsme nacházely neklamné známky toho, že tam krávy byly osobně přítomné...

taky ústí skalních komínů. Pastviny, kleč, modřínové háje. Balvany, skalky, ostře zaříznuté rokliny. Cesta, co vede kolem propasti... a za chvíli vede podél skalní stěny. Dvakrát jsme po cestě potkaly skupinu srubodomů – v jednom případě sloužily zjevně jako chaty, ve druhém se věnovaly svému původnímu účelu, poskytovat přístřeší pastevcům a stádům. Se zájmem jsme si prohlédly konstrukci – přízemí je nízké a stěny má jen přibližné, protože právě tady bydlí krávy, lidem patří

Cesta se začala měnit v pohodlnou a pak dokonce ve sjízdnou, neklamná známka, že se blížíme k civilizaci. Aby nebyla mýlka, byla to známka jediná – klidně bychom mohly být samy na celém světě. Měly jsme štěstí a i Kosijev Dom, ke kterému jsme mířily, byl otevřený. Majitelka seděla spolu se sousedkou ve vyhřáté kuchyni u kafička, okolo se motali dva psi. Přijala nás vlídně – a snad i trochu překvapeně. Nikdo jiný tu pochopitelně nebyl. Teplá sprcha ale nescházela. Výhody civilizace...

Ráno jsme sešly posledních pár kilometrů k Bohinjskému jezeru. Potkaly jsme několik mloků, ale žádného černého – smůla. A tím skončila přírodní část a začala část civilizovaná. Mnohem větším lákadlem než Bohinjské jezero je o něco vzdálenější jezero Bled. Je u něj hrad, jsou tam lázně, nejzajímavější je ale vždy to nejhůře dosažitelné, v tomto případě kostel na ostrově v jezeře. Ale ano, jezdí tam přívoz. Za hodně peněz. Ale jsou i jiné možnosti. Třeba si pronajmout lodičku.

„Ehm... jak se na tom jezdí?“

„Nooo... myslím, že pozadu...?“

Během našeho zápasu s vesly nás hnal svěží větřík po jezeře směrem k ostrovu. Krásné dlouhé schodiště končilo u trojkombinace kostel, zvonice a muzeum – popravdě, nebylo to zase takové terno, opět se jednou ukázala být cesta důležitější než cíl. Tím spíš, když jsme po cestě zpátky pluly šikmo proti větru, co proti nám laškovně zvedal vlnky. Naštěstí už jsme měly předchozí desetiminutovou praxi :-)

Do odjezdu vlaku jsme měly ještě čas, tak jsme si říkaly, že půjdeme na nádraží pěšky. Krásně jsme se prošly podvečerní krajinou, za rovinami polí se zvedaly hory, co jsme z nich ráno slezly, a stromy začínaly hlásit podzim... a ten vlak nám samozřejmě ujel. Asi o pět minut, trochu jsme zabloudily, no.

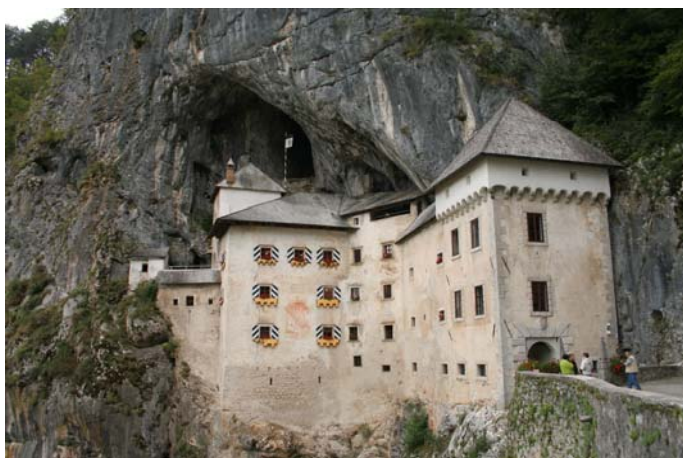
Do hlubin Země

Jakožto země stojící na vápenci je Slovinsko poseté jeskyněmi, ty největší a nejkrásnější jsou ale jen jedny – v Postojne. Je tam pochopitelně lidí jako v tramvaji. A ze všech koutů světa. Tak jsme toho využily. Totiž - kousek dál je ještě jedna pamětihodnost, Predjamski grad. Ale bez auta je těžké se tam dostat. Takže když jsme slyšely v davu češtinu, zeptaly jsme se těch dvou milých lidí, jestli se do Predjamy nechystají. Chystali. A jestli by nás tedy nesvezli. Svezli. Skvělé, mockrát děkujeme.

Prohlídka jeskyní začíná vlastně projíždkou vláčkem, který člověka proveze větší částí přístupných prostor. Dodává to návštěvě úplně jinou dimenzi, protože je tak možné si uvědomit ten obrovský prostor. Prostor je hlavní deviza i v pěší části prohlídky – krápníková výzdoba je tu sice krásnou, ale přece jen pouze ozdobou ohromných sálů, ve kterých zřícené stropy vytvářejí různé úrovně podlahy, sloupových síní a chodeb. Macarata jsme nepotkali :-)

a na toho, co ho mají v akváriu za zvláštní vstupné, jsem se podívat nešla – nějak mi připadalo, že akvárko není o moc lepší než obrázek.

Po prohlídce jsme se drželi našich dvou laskavých převozníků a jeli s nimi na zmiňovaný Predjamski grad. Hrad byl v rámci šetření zdroji postaven v podstatě jako přední stěna přitisknutá ke skalnímu převisu, prostor tak bylo částečně možné rozšířit o jeskynní a tedy samozastřešené prostory. Historika o loupežnivém rytíři Erasmovi kromě toho mluví o nehlídatelných přístupech přes jeskynní komplex. Do těchto jeskyní je také možné se podívat – prý

jsou tam netopýři, tak jsem si to nechtěla nechat ujít. Oproti Postojenským jeskyním to byl podstatný rozdíl. Paní průvodkyni jsem měla jen sama pro sebe (měli jsme být tři, ale další zájemci se nějak neobjevili), vyfasovala jsem baterku s velikou baterií a vrcholem zpřístupnění byly žebříky vsazené do skály. Prostě skvělé. A netopýři také byli, vrápenci zabalení do křídel, přes které byla vidět jen špička nosu.

Naši laskaví autopřátelé nás vzali zpátky do Lublaně. Možná toho litovali, podařilo se jim totiž efektivně zabloudit - řidič měl utkvělý pocit, že mu navigace kecá a že musí jet jinudy. Snad potom našli cestu i odtamtud.

Malé velkoměsto

Lublaň byla středem našeho putování, ale přestože jsme ji prošli už několikrát, většinou to bylo při cestě odněkud někam. Tak jsme si vyhradily jeden den na bližší průzkum.

Je to město maličké, taková větší Plzeň, ale přesto má všechno, co má správné hlavní město mít. Řeku (malou) překračuje trojitý most (nejsme tu troškaři). Na velkém náměstí se sochou básníka Prešerena se konají trhy. Historické centrum zahrnuje jen několik ulic, ale najdeme tu průchody, kostely, úzké lomené cesty, kašny. Okolo se k obzoru (blízkému, jsme v kopcích) táhnou řady domů.

No a nad městem se tyčí hrad, taky

malý, ale zato k němu vede výtaholanovka. Její horní stanice už předem něco o hradu naznačuje. Je to prostor sestávající z betonových schodů, kterými místy proráží skála, a strop je podepřený ocelovými sloupy připomínajícími lešení. Jako řešení je to nesporně originální a zajímavé a svým způsobem i elegantní. Hrad sám je obdobou tohoto přístupu – s historickými částmi hradu je napůl kontrastně a napůl souladně propojena moderní dostavba, masivní a s hladkými liniemi. Slovo moderní je tu zcela na místě, protože hrad byl opraven ani ne dvacet let před naší návštěvou; předtím tu roky bylo vězení, ubytovna pro chudé a tak všelijak podobně.

Ve městě je jasně vidět ruka architekta Plečnika, tak, jak ji známe z Pražského hradu. Vlastně jsem si dlouho myslela, že i hrad nese jeho stopy. Rozměrná, uměřená leč ozdobná architektura ve mně vyvolává určitý dojem solidnosti a fortelné práce, která v mých očích dobře souzní s historickými místy, i když je otevřeně novodobá.

Jak jsme se tak rozhlíželi po městě, které střídavě zakrývaly mlhomraky a ozařovalo slunce, připadalo mi jako místo, ve kterém by se dobře žilo. A pak jsme šly na trh a daly si grundle. Přistupovala jsem k nim s nedůvěrou, ale byly moc dobré. Prostě poklid a spolehlivost :-)

Sever jižních moří

Při dělení mořského pobřeží na Slovinsko nezbylo, jak už jsem se zmínila, skoro nic. Vlastně jen čtyřicet kilometrů pobřeží a čtyři městečka: Portorož, Piran, Isola a Koper. Aspoň turista dlouho neváhá, kam zajet. My jsme jako první zvolili Portorož.

V Portoroži je marína. To ale nebrání lodím parkovat, kde se jim chce, zejména v zákoutích postranních kanálů. V bratrské svornosti se okolo pobřeží shlukují plachetnice i motoráky, lodě i konstrukce, které loděmi kdysi bývaly. Když dojdou definitivně na konec cesty, klesnou pod hladinu, ale ani potom nemusí opustit své místo u mola. Mola sama jsou pak geniální ukázkou lidové tvořivosti, svébytné zejména operativním využitím dostupného materiálu. Jinými slovy, je div, že se po těch halabala stlučených prkýnkách dá chodit.

Oficiální místní zajímavostí jsou nejsevernější saliny, tedy plochy, kde se odpařováním mořské vody získává sůl – dnes už tedy ne na obchod, ale spíše jen jako turistická atrakce. Nikdy by mě nenapadlo, jaké problémy s sebou ten v zásadě jednoduchý postup přináší. Na rozdíl od Robinsona, který odpařoval vodu z prohlubní ve skalách, totiž nemají místní saliny přirozeně pevné dno – a bahno v soli nechutná každému :-). Dno se proto upravuje řasami, nedá se po něm jen tak chodit a vůbec je to

řemeslo s mnoha fintami.

Saliny ale vytvářejí i zajímavou krajinu, ploché polozatopené pláně, protínané hrázemi oddělujícími jednotlivé nádrže; jsou téměř holé, protože tak intenzivní zasolení málokterá rostlina snese, procházejí se po nich bílé volavky a prohání se vítr.

Opačnou tvář pobřeží nám ukázalo město Piran. Tenhle historický přístav má všechnu civilizovaně-historickou romantiku, co jen může být – zejména úžasnou spleť křivolakých uliček, co jsou způlky spíše tunely, jak procházejí podchody pod domy. Schůdky, dvorky, klenuté podchody, dvířka a zákoutí – co si jen člověk může přát. Na útesu nad mořem stojí veliký

kostel s oddělenou zvonicí. No a nejlepší výhled na to všechno je z hradeb, které oddělují město od zbytku pevniny. Váhala jsem, jestli je to opravdu obranná stavba, protože to není obvyklá masa kamene, ale spíš obvodová zeď, ani ozdobné prvky nechybějí. Ještě jednou jsme měly mořský oběd – já jsem ale nesebrala dost odvahy, abych se pokusila vloupat do nějakého klepetáče jako Čoko, a tak jsem se spokojila s rybou. Na náměstí okolo nás si hrály děti. Byla to prostě taková malá tečka za tou naší výpravou.

